

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS ESPOON, HELSINGIN, KAUNIAISTEN JA VANTAAN KUNTIEN ALUEILLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on ajalla 13.3.2020 - 15.6.2021 antamallaan päätöksillä tehnyt tartuntatautilain mukaiset rajoitukset alueellaan.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 14.6.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/21176/2021) kieltänyt ajalla 15.6.2021-14.7.2021 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella Espoon, Helsingin, Hyvinkään, Järvenpään, Kauniaisten, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten, Tuusulan ja Vantaan kuntien alueilla kaikki sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 10 (kymmenen) henkilöä, sekä kaikki ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 50 (viisikymmentä) henkilöä. Näiden kuntien alueilla on voitu kuitenkin järjestää sisätiloissa yli 10 (kymmenen) henkilön sekä alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa yli 50 (viidenkymmenen) henkilön yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia edellyttäen, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa ja turvallisuus voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 31.5.2021 antamaa ohjetta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 28.6.2021 antamallaan päätöksellä (ESAVI/22655/2021) kumonnut tartuntatautilain 58 §:n mukaisen mää-

räyksen (ESAVI/21176/2021) koskien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämistä Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kuntien osalta ajalta 29.6.2021-14.7.2021.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kuntien alueilla kaikki sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 10 (kymmenen) henkilöä, sekä kaikki ulkotiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset, joihin osallistuu yli 50 (viisikymmentä) henkilöä.

Näiden kuntien alueilla voidaan kuitenkin järjestää sisätiloissa yli 10 (kymmenen) henkilön sekä alueellisesti rajatuissa ulkotiloissa yli 50 (viidenkymmenen) henkilön yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia edellyttäen, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa ja turvallisuus voidaan varmistaa noudattaen opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 31.5.2021 antamaa ohjetta (liite 1).

Lähikontaktilla tarkoitetaan tässä päätöksessä ihmisten oleskelua samassa sisätilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan tai fyysistä kontaktia toisiinsa ja ulkotilassa fyysistä kontaktia toisiinsa.

Määräys on voimassa ajalla 14.7.2021-10.8.2021.

Perustelut

Keskeiset säännökset

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveyden-

huollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämättömän yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetut päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntatautilain 59 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d:ssä sekä 58 h §:n 1 momentissa säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Tartuntatautilain 59 b §:ssä säädetään valvonnan toteuttamiseksi tehtävistä tarkastuksista ja 59 c §:ssä toimivallasta antaa määräyksiä ja asettaa pakkokeinoja.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan uuden koronaviruksen aiheuttama infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Valtakunnallinen ohjaus ja epidemiatilanne

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan uusi koronavirus (SARS-CoV2) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Lähikontaktissa korona voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätyntä sairastuneen hengitystie-eritteitä. Koronavirukset ovat kuitenkin rakenteeltaan sellaisia, että ne eivät säily tartuttavina pinnoilla pitkään.

Viruksille on tyypillistä, että ne muuntuvat. Muuntuneet virukset saattavat poiketa ominaisuuksiltaan aiemmin levinneestä viruskannasta. Esimerkiksi tartuttavuudeltaan merkittävästi muuttuneet viruskannat voidaan luokitella ns. huolestuttaviksi koronavirusvarianteiksi (variant of concern, VOC).

THL seuraa aktiivisesti koronaviruksen muuntumista ja arvioi varianttien vaikutuksia koronavirusepidemiaan. Maailmalla kiertää tällä hetkellä useita eri koronaviruksen muunnoksia. Uusien virusmuunnosten leviämistä voi ehkäistä samoilla keinoilla kuin aiemmin esiintyvän koronaviruksen tarttumista.

VOC-virusmuunnosten lisäksi Suomessa ja muualla maailmassa esiintyy myös muita muuntuneita viruskantoja, joissa olevien mutaatioiden merkitystä viruksen tartuttavuuteen tai rokotesuojaan ei vielä tunneta.

Koronavirusrokote tarjoaa suojaa koronavirustautia ja erityisesti sen vakavia muotoja vastaan. Koronarokotteet estävät hyvin myös virusinfektiota ja viruksen erittymistä sekä tarttumista ihmisestä toiseen. Tämän perusteella ajatellaan, että koronarokotteet voivat edesauttaa niin sanotun epäsuoran suojan ja laumasuojan syntymistä. Kuinka hyvän suojatehon rokotettu saa, riippuu rokotetun iästä ja perussairauksista; siitä, min-kälaisesta koronataudista on kyse ja sillä hetkellä kiertävistä viruksista. Nykytiedon valossa nyt käytössä olevat koronavirusrokotteet antavat suojaa myös uusien virusmuotojen vastaan, mutta rokotteiden suojateho voi olla tiettyjä muunnoksia vastaan heikompi. On todennäköistä, että rokotus suojaa rokotettua vakavalta koronavirustaudilta myös silloin, kun taudin aiheuttajana on muuntovirus.

Koronarokotukset on aloitettu EU:n alueella ja 27.12.2020 myös Suomessa.

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään 3.9.2020 (Vnk/2020/106) puoltanut sosiaali- ja terveysministeriön tekemää toimintasuunnitelmaa hybridistrategian mukaisten suositusten ja rajoitusten toteuttamiseen covid-19-epidemian ensimmäisen vaiheen jälkeen (sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2020:26). Suunnitelmassa epidemian hallinnan lähtökoh-tana ovat paikallisten ja alueellisten viranomaisten tartuntatautilain mu-kaisesti tekemät toimet ja päätökset.

Sosiaali- ja terveysministeriö 29.12.2020 lisäksi lähettänyt kunnille, sairaanhoitopiireille ja muille kuntayhtymille kirjeen Hybridistrategian toimintasuunnitelman päivitykset (VN/288/2020). Kirjeessä todetaan ministeriön päivittäneen Valtioneuvoston periaatepäätöksen 22.12.2020 mukaisesti hybridistrategian toimintasuunnitelman. Kirjeessä todetaan, että toimintasuunnitelmassa kuvataan kolme epidemian vaihetta luonnehtivaa kuvausta, joiden avulla suositusten ja rajoitusten tarvetta ja kohdentamista arvioidaan ja joita käytetään päätöksenteon tukena alueellisesti ja valtakunnallisesti. Vaihekuvausten joitakin yksityiskohtia on tarkennettu syksyn 2020 kokemusten perusteella.

Valtioneuvosto on periaatepäätöksellään (STM/12/2021) 26.1.2021 puoltanut, että sosiaali- ja terveysministeriö tekee täydennyksen hybridistrategian toteuttamisesta annettuun toimintasuunnitelmaan. Sosiaali- ja terveysministeriö on 28.1.2021 antanut ohjauskirjeen Rajoitustoimenpiteet virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi (VN/909/2021). Kirjeen mukaan uutena potentiaalisesti merkittävänä epidemiologisena uhkatekijänä on ilmennyt SARS-CoV-2 virusmuunnoksia, jotka leviävät selvästi nopeammin kuin koronaviruksen aiemmat alatyypit. Vaikka tapauskuolleisuus ei vaikuta lisääntyneen, voi uusi virusmuunnos yleistyessään aiheuttaa selvästi aiempaa nopeammin leviävän epidemian ja lisääntyneen tapausmäärän johdosta vakavasti vaarantaa terveydenhuoltojärjestelmän kantokyvyn. Virusmuunnoksen muodostaman merkittävän uuden epidemiauhan johdosta hybridistrategian toimintasuunnitel-

maan on 26.1.2021 tehty täydennys, jota valtioneuvosto on periaatepäätöksellään puoltanut. Kirjeessä annetaan toimintasuunnitelman mukaiset suositukset toimenpiteille nykytilanteessa. Kirjeessä tuodaan lisäksi esiin, että toimintasuunnitelman täydennyksessä kuvataan ennakkollisesti kaksi epidemian edelleen kiihtymisen tilannetta ja niihin liittyvää toimenpidekokonaisuutta.

Valtioneuvosto on 25.2.2021 (STM/2021/32) tehnyt periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitetun tason kaksi käyttönotosta. Sosiaali- ja terveysministeriö on 25.2.2021 antanut ohjauskirjeen Rajoitustoimenpiteet virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi – tartuntatautilain uudet valtuudet ja hybridistrategian toimintasuunnitelma (VN4947/2021), jossa todetaan, että tartuntatautilain muutos (147/2021), jolla lakiin lisättiin uudet tilapäiset toimivaltuudet epidemian leviämisen estämiseksi, tuli voimaan 22.2.2021. Tilapäiset valtuudet ovat voimassa 30.6.2021 saakka. Ministeriö on tämän lainmuutoksen johdosta 25.2.2021 päivittänyt toimintasuunnitelman osan 3 sekä sen liitteenä aiemmat 23.10.2020 annetut ministeriöiden toimenpidesuosituksot eri epidemiavaiheisiin.

Valtioneuvosto on yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa todennut 1.3.2021, että Suomessa vallitsevat poikkeusolot (VNK/2021/21). Valtioneuvoston päätöksen perustelumistiössä todetaan, että covid-19-taudin torjumiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi tilanne ei ole hallittavissa viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin. Ohjauskirjeellään (VN/5229/2021) sosiaali- ja terveysministeriö on 1.3.2021 ohjannut kaikki THL:n sekä ministeriön arvion mukaiset leviämisvaiheen kriteerit täyttävät tai niihin toimenpidetarpeiltaan muista syistä rinnastettavat alueet ottamaan käyttöön hybridistrategian toimintasuunnitelman sekä sen täydennyksen mukaiset leviämisvaiheen toimet (ml. tartuntatautilain uudet valtuudet) ja tason kaksi lisätoimet.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 23.4.2021 antamallaan kirjeellä Rajoitustoimenpiteet virusmuunnoksen ja epidemian leviämisen estämiseksi (VN/11430/202) ohjannut edelleen alueita toimenpidetason 2 mukaisesti 31.5.2021 saakka. Leviämisvaiheen alueille ministeriö ohjaa tekemään muun muassa tartuntatautilain 58 d §:n mukaiset päätökset asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käyttöedellytysten asettamisesta säännöksessä tarkoitettujen edellytysten täytyessä sekä tartuntatautilain 58 §:n mukaiset päätökset yli kuuden henkilön yleisötilaisuuksien kieltämisestä tai viime sijassa päätökset yleisötilaisuuksien järjestämisen kieltämisestä kokonaan siten, että enintään kuuden henkilön tilaisuudet ovat sallittuja ainoastaan pakottavasta lakisääteisestä syystä. Lisäksi kirjeessä suositellaan, että kiihtymisvaiheessa oleviksi arvioiduilla alueilla otetaan valtakunnallisen epidemiatorjunnan tehostamiseksi sekä epidemian leviämisen estämiseksi käyttöön vastaavat toimenpiteet. Kirjeessä todetaan, että mikäli toimenpidetasoista luovutaan ennen ohjauksen

määräpäivän päättymistä, ministeriö antaa erillisen uuden ohjauksen tämän merkityksestä ja epidemiavaiheisiin liitetystä toimenpidesuosituksista.

Valtioneuvosto totesi poikkeusolot päättyneiksi 27.4.2021 ja antoi asetuksset, jotka kumoavat poikkeusolojen nojalla käyttöön otetut toimivaltuudet (VNK/2021/48).

Valtioneuvosto on 6.5.2021 tehnyt periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitettujen toimenpidetasojen käytöstä luopumisesta (STM/2021/83). Valtioneuvosto toteaa periaatepäätöksessä, että perusteet toimenpidetasojen käytöstä luopumiselle ovat olemassa. Valtioneuvosto puoltaa, että sosiaali- ja terveysministeriö kumoaa hybridistrategian toteuttamisesta annettuun toimintasuunnitelmaan 26.1.2021 tehdyn täydennyksen toimenpiteistä epidemian uhkaavan nopean kiihtymisen ja tartuttavampien virusmuunnosten yleistymisen estämiseksi. Periaatepäätöksen jatkotoimenpiteenä sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa kaikki alueet luopumaan toimenpidetasoihin liittyistä lisätoimenpiteistä sekä siirtymään voimassa olevan hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaisiin alueelliseen epidemiavaiheeseen liitettyihin toimenpiteisiin.

Valtioneuvosto on 27.5.2021 tehnyt periaatepäätöksen (STM/2021/100) covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamisesta annettavasta toimintasuunnitelmasta sekä toimintasuunnitelman tarkistamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriö on 27.5.2021 antanut ohjauskirjeen Hybridistrategian toimintasuunnitelman päivityksen mukaiset toimenpidesuosituksista epidemian leviämisen estämiseksi (VN/14345/2021). Kirjeessä annetaan ohjaus toimenpidesuosituksista epidemiavaiheittain 30.6.2021 saakka. Kirjeessä käsitellyt suositukset muodostavat kullekin epidemiavaiheelle hahmotetut toimenpidekokonaisuudet, joilla alueen viranomaiset voivat hillitä epidemiaa. Päivitetty hybridistrategian toimintasuunnitelma on julkaistu 1.6.2021.

Kirjeen mukaan kiihtymisvaiheen alueilla sosiaali- ja terveysministeriö suosittelee tartuntatautilain 58 §:n mukaisia päätöksiä, joilla yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset veloitetaan järjestämään siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien on tosiasiallisesti mahdollista välttää lähikontakti toisiinsa noudattaen OKM:n ja THL:n antamaa ohjetta. Päätökset kohdistuvat sisätiloihin, joita käytetään yli 10 asiakkaan tai osallistujan samanaikaiseen oleskeluun sekä alueellisesti tai toiminnallisesti rajattuihin ulkotiloihin, joita käytetään samanaikaisesti yli 50 asiakkaalle tai osallistujalle suunnattuun tarkoitukseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 24.6.2021 antanut ohjauskirjeen Hybridistrategian toimintasuunnitelman päivityksen mukaiset toimenpidesuosituksista (VN/14345/2021-STM-4). Kirjeessä annetaan ohjaus päivitetyn hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaisista toimenpidesuosituksista.

sista 31.8.2021 saakka. Sosiaali- ja terveysministeriö on tarkastellut leviämisympäristöjen sisätilojen yleisötilaisuuksia koskevaa rajoittamissuositusta ja päivittänyt tältä osin hybridistrategian toimintasuunnitelmaa. Muut suositukset pysyvät ennallaan.

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisen tilannearvioraportin 30.6.2021 mukaan uusien koronataapauksien määrät vähenivät touko-kesäkuussa kesäkuun viimeiselle viikolle asti. Toukokuun alussa (viikolla 18) todettiin noin 1500 tapausta, tästä määrä väheni noin kolmannekseen, ja viikoilla 23 ja 24 todettiin noin 500 tapausta viikossa. Viimeisen viikon aikana (viikko 25, ajalla 21.-27.6) tapauksia todettiin runsaasti edellisiä viikkoja enemmän, yhteensä 947 tapausta. Tapauksia todettiin yli 400 enemmän kuin edeltävällä viikolla 24.

Uusia tartuntoja ilmaantui kahden viimeksi kuluneen viikon (14.-27.6.) aikana 27, ja kahden niitä edeltävän viikon (31.5.-13.6.) aikana 23 saatuhatta asukasta kohden. Kahden viimeisen viikon aikana tapauksia todettiin yhteensä 1480, ja niitä edeltävillä kahdella viikolla 1280.

Uusien tartuntojen määrän kasvua selittää suurimmalta osin EM-kisaturneilla todetut tartunnat. Venäjän Pietarissa on vierailut urheilukilpailuissa edellisviikkojen aikana vähintään n. 4500 suomalaista jalkapallokannattajaa, joista merkittävä osa on palannut Suomeen linja-autolla tai pikkubussikuljetuksella. Suurin osa Pietarista palanneista henkilöistä on osallistunut rajanylityksen yhteydessä koronavirustestiin ja osalla on ollut osoittanut tuore negatiivinen testitulokset.

Merkittävin paluuliikenne Pietarista Suomeen on tapahtunut viikolla 25, 21.-25.6.2021 välisenä aikana. Näiden henkilöiden joukosta on todettu 30.6.2021 klo 14 mennessä 386 positiivista testitulosta ja edelleen 50 jatkotartuntaa. Suurin osa tapauksista on raportoitu Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla (yhteensä 264 tapausta ja 17 jatkotartuntaa) sekä Pirkanmaan (38 tapausta ja 8 jatkotartuntaa) ja Varsinais-Suomen (31 tapausta ja 5 jatkotartuntaa) sairaanhoitopiireissä. Yli 40 % viikolla 25 todetuista tartunnoista liittyy siis suoraan Venäjän kisaturismin. Sekvenssitietoa näistä tapauksista on saatavilla lähivuorokausina. Kisamatkoilta palaavia on ohjattu aktiivisesti noudattamaan omaehtoista karanteenia 14 vuorokautta ja hakeutumaan koronatestiin 72 tunnin kuluttua rajan ylityksestä.

Ulkomailla saatujen tartuntojen osuus uusista tartunnoista on kasvanut: edeltävällä viikolla osuus oli kolmannes (33 %) ja viikolla 25 puolet tartunnoista (50 %) oli peräisin ulkomailta, ja näistä aiheutuneiden jatkotartuntojen osuus oli 6,0 % kaikista tartunnoista. Kotimaassa saaduista tartunnoista 59 %:ssa tartunnanlähde saatiin selvitettyä. Viikolla 25 karanteeniin asetettiin 3 051 henkilöä, ja 25 % uusista tartunnoista todettiin henkilöillä, jotka olivat jo karanteenissa. Tiedot tartunnanjäilytyksestä ja

tartunnanlähteistä ilmoitti THL:lle ajantasaisesti 20/21 aluetta, ja tiedot karanteeniin asetettujen henkilöiden lukumäärästä 19/21 aluetta.

Kuluneen viikon kohonneet tapausmäärät näkyvät tehollisen tartuttavuusluvun arvion nousuna tasolle 0,70–0,90 (90 % todennäköisyysväli). HUS-alueelle arvioitu tartuttavuusluku on sama, 0,70–0,90.

Tartuntojen ilmaantuvuus on noussut erityisesti 20-29-vuotiaiden ikäryhmässä. Viikolla 25 todetuista tartunnoista yli kolmannes (35 %) todettiin tässä ikäryhmässä. 30-39-vuotiaiden osuus oli 21 %.

Koronavirustestien määrä on ollut laskussa kesäkuun alusta lähtien. Viikolla 25 tehtiin noin 68 000 testiä, mikä on noin 24 000 testiä vähemmän kuin edellisviikolla. Testimäärät voivat vielä täydentyä takautuvasti. Covid-19- tapauksen osuus testatuista näytteistä on myös selvästi kasvanut, viikolla 25 osuus oli 1,4 %. Arviolta positiivisten näytteiden osuudesta noin 0,5 % on EM-kisaturistien positiivisia näytteitä viikolla 25.

Sairaalahoidossa Covid-19-potilaita oli 30.6.2021 sairaanhoitopiirien ilmoituksen mukaan yhteensä 38, joista perusterveydenhuollon osastoilla 3, erikoissairaanhoidon osastoilla 28, ja teho-osastoilla 7 potilasta. Tautiin liittyviä kuolemia oli 30.6.2021 ilmoitettu Tartuntatautirekisteriin yhteensä 973.

Tulevan viikon ennusteissa valtakunnallisten erikoissairaanhoito- ja tehohoitojaksojen lukumäärien lasku näyttäisi tällä hetkellä pysähtyneen. Viikolta 25 raportoidut uudet hoitojaksot (erikoissairaanhoidon osastoilla 18 ja teho-osastoilla 3) olivat 23.6. annettujen ennusteiden haarukassa.

Epidemiatilanne on monilla alueilla edelleen rauhallinen ja tartuntoja todetaan vähän. Osalla alueista, etenkin Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä tartuntojen määrä kasvoi merkittävästi viikolla 25, selittävänä tekijänä pääosin EM-kisaturisteilla todetut tartunnat. Joillakin alueilla on esiintynyt paikallisia tartuntarypäitä. Lisäksi Venäjän heikentynyt epidemiatilanne heijastuu erityisesti Kaakkois-Suomeen, jossa on todettu jalkapalloturismiin liittymättömiä lisääntyneitä tartuntamääriä.

Koko maassa noin 58 % väestöstä on saanut ainakin yhden rokoteannoksen, ja toisen annoksen 18 %. Suomi on ylittänyt EU:n asettaman tavoitteen, jonka mukaan yli 18-vuotiaista yli 70 prosentin tulisi saada koronarokote. Tällä hetkellä Suomen väestöstä yli 18-vuotiaista noin 72 prosenttia on saanut ensimmäisen koronarokotteensa.

Epidemiatilanne sairaanhoitopiirin alueella ja saadut asiantuntija-arviot

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja taudin leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueen sairaanhoitopiirit ovat sosiaali- ja terveysministeriön 10.9.2020 lähettämässä kirjeessä esitetyn ohjauksen mukaisesti perustaneet alueelliset covid-19-yhteistyöryhmit. Yhteistyöryhmien tilannearvioissa huomioidaan epidemiatilanteen lisäksi tartunnan torjuntatoimenpiteiden kokonaisvaikutuksia, mukaan lukien taloudellisia ja elinkeinoelämään liittyviä vaikutuksia. Aluehallintovirasto on mukana työryhmissä, kuten on myös Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä kunkin alueen elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskusten edustus.

Aluehallintovirasto on saanut Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin alueelliselta koronakoordinaatioryhmältä arvion sairaanhoitopiiriin covid-19-tilannekuvasta ja sen esittämät näkemykset epidemian hillitsemiseksi tarvittavista alueellisista rajoitustoimenpiteistä.

Helsingin ja Uudenmaan alueellisen koronakoordinaatioryhmän kokouksessa 1.7.2021 todettiin, ettei epidemiavaiheiden muutoksille ole perusteita. Ilmaantuvuus 14 vuorokauden aikana 100 000 henkilöä kohden on ollut Helsingissä 77, Vantaalla 58 ja Espoossa 47.6. THL:n ylläpitämän tilaston mukaan viikoilla 25-26 Kauniaisissa 68.9. Kokouksessa esitetyn materiaalin mukaan positiivisten näytteiden osuus testatuista on hetkellisen nousun jälkeen laskenut noin 1 %:iin. Sairaanhoitopiiriin alueella esiintyy edelleen joukkoaltistumisia. Kokouksessa esitetyn materiaalin mukaan HUS-alueella on sairaalahoitossa 16 koronapotilasta, joista osa on teho-osastolla.

Kokouksessa todettiin, että EM-kisaturismi Pietarista on tuottanut vajaat 300 tartuntaa ja noin 40 jatkotartuntaa kokoukseen mennessä. Tartunnan jäljitys on toiminut hyvin. Ryhmä uskoo, että tilanne saadaan sammutettua. Ryhmä totesi, että myös muita tartuntoja on liikkeellä ja että juhannuksen aiheuttama lopullinen tilanne nähdään lähipäivinä.

Helsingin ja Uudenmaan alueellinen koronakoordinaatioryhmä päätti yksimielisesti suositella, että aluehallintoviraston on välttämätöntä jatkaa pääkaupunkiseudun kunnissa 14.7. asti voimassa olevaa kiihtymisvaiheen mukaista päätöstä (tartuntatautilain 58 §:n mukainen päätös) neljällä viikolla samansisältöisenä kuin tähänkin saakka, huomioiden myös kahden metrin turvavälit sisätiloissa. Ryhmä katsoo päätöksen jatkamisen olevan välttämätöntä.

Pääkaupunkiseudun koronakoordinaatioryhmän kokouksessa 1.7.2021 ryhmä päätti suositella, että Etelä-Suomen aluehallintovirasto jatkaa yleisötilaisuuksia koskevaa päätöstä nykyisen sisältöisenä 15.7.2021 alkaen.

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) hybridistrategian seurannan valtakunnallisten tilannearvioraporttien mukaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin 14 vuorokauden ilmaantuvuusluvut 100 000 asukasta kohden ovat olleet 44.6 (viikot 22 ja 23) ja 46.5 (viikot 24 ja 25). Positiivisten näytteiden prosenttiosuus testatuista on viikoilla 22-25 ollut 1.0,

0.8 ja 0.7, 2.1. Viikolla 25 selvitettyjen tartunnanlähteiden osuus on ollut 45 prosenttia. THL:n koronakartan mukaan Uudenmaan maakunnan 14 vuorokauden ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden 5.7.2021 on 64.2.

Johtopäätös

Valtioneuvosto on 27.5.2021 tehnyt periaatepäätöksen (STM/2021/100) covid-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamisesta annettavasta toimintasuunnitelmasta sekä toimintasuunnitelman tarkistamisesta. Päivitetty hybridistrategian toimintasuunnitelma on julkaistu 1.6.2021.

Sosiaali- ja terveysministeriön ohjauskirjeessä 27.5.2021 todetaan, että jokaisella on oikeus elämään ja julkisen vallan on edistettävä väestön terveyttä (perustuslaki 7.1 § ja 19.3 §). Jokaisella on myös oikeus välttämättömään huolenpitoon sekä riittäviin sosiaali- ja terveystalouteihin (perustuslaki 19.1 §). Myös Suomea sitovat kansainväliset ihmisoikeusvelvoitteet, erityisesti ihmisten oikeus elämään (Euroopan ihmisoikeussopimuksen 2 artikla), perustavat julkiselle valalle toiminta- ja suojaamisvelvoitteen. Kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa on turvattu myös oikeus terveyteen (esimerkiksi sosiaalisista, sivistyksellisistä ja taloudellisista oikeuksista tehdyn yleissopimuksen 12 artikla ja uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan 11 artikla). Julkisen vallan on turvattava muun muassa näiden perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen (perustuslaki 22 §). Julkisen vallan on siten turvattava hengen ja terveyden suojaaminen kaikin käytettävissä olevin tehokkain ja oikeasuhtaisin keinoin ja perustettava päätöksenteko parhaaseen saatavilla olevaan tietoon.

Samassa ohjauskirjeessä todetaan, että kaikkien toimenpiteiden arvioinnissa on otettava yhdenmukaisesti huomioon julkisen vallan velvollisuus estää epidemian leviämistä ja turvata terveydenhuollon toimintakapasiteetti. Tämän vuoksi päätösharkinnassa on ennakoitava toimenpidekokonaisuuden merkitystä ja vaikutuksia tilanteen kehittyessä. Epidemian leviämisen ja sen estämisen sekä siinä tehtävien toimenpiteiden vaikuttavuuden sekä kokonaisuhyötyjen ja kustannusten seurannan perusteella viranomaisilla on velvollisuus ryhtyä perusoikeuksien turvaamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin.

Samassa ohjauskirjeessä todetaan, että rajoitustoimenpiteitä ei saa purkaa ennen aikaisesta, vaan suosituksia ja rajoituksia tulee lieventää harkiten, jotta uusia tartuntaryppäitä ei pääse syntymään. Rajoitusten purkaminen tapahtuu pääsääntöisesti käänteisessä järjestyksessä niiden asettamiseen nähden. Kulloinkin käytettävät toimet valitaan kokonaisuusarvioinnin perusteella siten, että epidemian hallinnassa saavutettava hyöty on mahdollisimman suuri suhteessa toimenpiteen aiheuttamiin sosiaalisiin ja taloudellisiin haittavaikutuksiin. Tämän seurannan ja kokonaisarvioinnin perusteella rajoitustoimia voidaan purkaa, pitää ennallaan tai palauttaa takaisin voimaan.

Saadun selvityksen mukaan epidemia on tällä hetkellä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä kaksijakoinen. Pääkaupunkiseutu jatkaa epidemian kiihtymisvaiheessa, mutta sairaanhoitopiirin muut alueet ovat kuitenkin siirtyneet perustasolle. Uudenmaan alueellinen koordinaatior ryhmä ja pääkaupunkiseudun koronakoordinaatior yhmä ovat suositelleet aluehallintovirastoa jatkamaan pääkaupunkiseudun kuntien alueilla epidemiavaiheeseen perustuvaa kiihtymisvaiheen kokoontumisrajoituspäätöstä.

Aluehallintovirasto toteaa, että tartuntatautilain 58 §:n mukainen välttämättömyysarvio on kokonaisharkintaa, jossa yksin ilmaantuvuusluvulle ei ole annettavissa ratkaisevaa merkitystä. Väkimäärältään pienessä kunnassa vain muutaman henkilön sairastuminen on omiaan nostamaan ilmaantuvuuslukua (tapauksia per 100 000 asukasta) huomattavasti. Toisaalta yksittäisen kunnan alhaisesta ilmaantuvuusluvusta riippumatta kokonaisarviossa on otettavissa huomioon alueelle tyypilliset työssäkäynti- ja asiointialueet, ja jollaisilla tyypillisesti on merkitystä tartuntataudin leviämisessä väestössä. Pääkaupunkiseudun voidaan katsoa muodostavan kokonaisuutena tällaisen alueen.

Ottaen huomioon edellä mainittu sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja sairaanhoitopiirien asiantuntijatahoina antamat suositukset sekä sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus, Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää tartuntataudin leviämisen estämiseksi välttämättömänä jatkaa yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia koskevia rajoituksia Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueella Espoon, Helsingin, Kauniainen ja Vantaan osalta.

Aluehallintovirasto toteaa, että tautitilanteen mukaisesti kunnat voivat tehdä tarvittaessa päätöksen, jolla ne asettavat alueelleen tartuntatautilain mukaisia rajoituksia tai päätöksen, jolla asetetaan aluehallintoviraston päätöksellä asetettuihin rajoituksiin nähden tiukempia rajoituksia.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueille perustuu tämänhetkiseen alueellisen tilanteen kokonaisarvioon, jossa on arvioitu covid-19-taudin alueellisia tosiasiallisia vaikutuksia kansanterveyteen ja otetaan huomioon Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemuksen lisäksi myös alueellisten viranomaisten näkemykset, sekä sosiaali- ja terveysministeriön antama ohjaus rajoitustoimien tarpeellisuudesta. Toimenpiteitä harkittaessa on otettu huomioon, että tällä päätöksellä on vaikutusta yhteiskuntaan, talouteen, elinkeinoelämään sekä perusoikeuksien toteutumiseen. Tällä päätöksellä kuitenkin rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin saadun ohjauksen ja asiantuntija-arvioiden perusteella on välttämätöntä.

Aluehallintovirasto voi tehdä tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaisen päätöksen enintään yhden kuukauden ajaksi. Jos epidemiologinen tilanne muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisrajoituspäätöstä uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kuntien alueilla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 1, 8, 58, 59 a-c ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin mukaan hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä.

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Laura Nikunen, puh. 029 501 6000 (vaihde).

yljohtaja sijainen,
johtaja

Kristiina Poikajärvi

aluehallintoylilääkäri

Laura Nikunen

LIITTEET

Liite 1, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen 31.5.2021 päivätty ohje koronavirustartuntojen ehkäisemisestä yleisötilaisuuksien ja yleisten kokoontumisten yhteydessä sekä julkisten tilojen käytössä

Liite 2, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueen kunnat

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Etelä-Suomen aluehallintovirastossa

10.8.2021 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi.

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, jota pyydetään tiedottamaan päätöksestä alueidensa kuntien tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä

Helsingin, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan poliisilaitokset

Helsingin kaupungin, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan pelastuslaitokset

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslian viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Valtiokonttori

Maksutta

Tämä asiakirja ESAVI/23777/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/23777/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Nikunen Laura 06.07.2021 10:44

Ratkaisija Poikajärvi Kristiina 06.07.2021 10:48